گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۴۶۰۰۱۸
سه شنبه ۲۳ خرداد ۱۴۰۲ ۱۴:۱۷

بررسی مزیت های کم نظیر و مهم پروژه «هیمکو»

براساس طرح جامع فولاد، ظرفیت تولید فولاد در ایران قرار است تا سال ۱۴۰۴ به ۵۵ میلیون تن برسد. برای دستیابی به این هدف باید تولید سنگ آهن ایران نیز به حدود ۱۵۰ میلیون تن برسد. به همین نسبت تولید محصولات زنجیره فولاد شامل کنسانتره و گندله نیز باید افزایش یابند. همچنین هدف‌گذاری شده است که تا ۱۴۰۴ بین ۱۲ تا ۱۵ میلیون تن از فولاد تولیدی در کشور صادر شود. دستیابی به این اهداف بدون داشتن زیرساخت‌های لازم غیرممکن است و به همین دلیل طبق آمارهای ارائه شده از سوی ایمیدرو و همچنین کارشناسان به ۸ تا ۱۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در حوزه‌های ساخت‌ها شامل حمل و نقل، آب، برق، گاز و تجهیزات معدنی نیاز است. بیشترین میزان سرمایه‌گذاری موردنیاز در حوزه زیرساخت‌ها مربوط به بخش حمل و نقل است که براساس آمارهای ایمیدرو بیش از پنج میلیارد یورو سرمایه‌گذاری در این بخش شامل ریلی، دریایی و جاده‌ای نیاز است. شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (ومعادن) به عنوان یکی از بزرگترین هلدینگ‌های معدنی و صنایع معدنی کشور که بخش مهمی از زنجیره فولاد کشور را در اختیار دارد، طی سال‌های اخیر و در راستای تحقق اهداف طرح جامع فولاد، سرمایه‌گذاری‌های سنگینی را در حوزه توسعه حمل و نقل فولاد و محصولات معدنی انجام داده که نمود بارز این سرمایه‌گذاری‌ها تاسیس شرکت مدیریت بین‌المللی همراه جاده، ریل، دریا (هیمکو) است.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، هیمکو در سال ۱۳۹۶ با زمینه فعالیت حمل‌ونقل مواد معدنی تاسیس شد و در حال حاضر شرکت‌های سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات، گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید، سنگ آهن گهرزمین، معدنی و صنعتی چادرملو، معدنی و صنعتی گل گهر و تجلی توسعه معادن و فلزات سهامداران آن هستند. این ترکیب سهامداری نشان می‌دهد که عزم غول‌های زنجیره فولاد برای سرمایه‌گذاری در حوزه زیرساخت‌های حمل و نقل و توسعه این زیرساخت‌ها جزم است.

محل تولد هیمکو بندر شهید رجایی، بزرگترین بندر تجاری ایران است و این شرکت پس از تاسیس طی قراردادی BOT (ساخت، بهره‌برداری و انتقال) با اداره کل بنادر و دریانوردی استان هرمزگان، مسوولیت احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در زمینی به مساحت ۱۸۰ هکتار در غرب بندر شهید رجایی را بر عهده گرفت.

در فاز نخست این قرارداد با مدت ساخت حدود سه سال و سرمایه‌گذاری ۵۰۰۰ میلیارد تومان، ظرفیت سالانه ۱۰ میلیون تن حمل و نقل مواد معدنی محقق خواهد شد.

برنامه‌هایی نیز برای افزایش این ظرفیت به ۵۰ میلیون تن در طرح‌های توسعه آینده وجود دارد. پیشرفت پروژه در فاز یک حدود ۱۰ درصد است که عمدتا در حوزه مطالعات پایه و بخشی هم در حوزه فعالیت‌های اجرایی است.

براساس آخرین اطلاعات منتشر شده از نتایج مطالعات امکان‌سنجی پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو، نرخ بازگشت سرمایه IRR در این پروژه که از آذر ماه ۱۴۰۱ اجرای آن آغاز شده است، ۳۰% بوده و دوره بازگشت سرمایه آن نیز ۸ سال برآورد شده است. همچنین حجم سرمایه‌گذاری موردنیاز برای این پروژه با نرخ تسعیر ۲۸ هزار تومان معادل ۵۰۰۰ میلیارد تومان و با نرخ تسعیر ۵۰ هزار تومان معادل ۷۷۰۰ میلیارد تومان است. ضمن اینکه ارز موردنیاز برای این پروژه نیز ۳۲ میلیون یورو است.

درباره مزایای اجرای پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو می‌توان دستکم به پنج مزیت عمده اشاره کرد که به شرح زیرند:

مزیت اقتصادی و صنعتی:

اولین مزیت پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو، مزیت اقتصادی و صنعتی آن است. همانطور که در بالا گفته شد با اجرای طرح جامع فولاد، تا سال ۱۴۰۴ حجم عظیمی از فولاد و محصولات زنجیره فولاد در کشور تولید خواهند که این حجم عظیم از تولید نیازمند ایجاد زیرساخت بزرگی در حوزه حمل و نقل به منظور جابجایی، واردات و صادرات مواد اولیه و محصول نهایی است که با اجرای پروژه هیمکو می‌توان به بخش قابل توجهی از این نیاز پاسخ داد. براساس نتایج مطالعات بازار انجام شده نتایج مربوط به تقاضای نهایی بار در پایانه مکانیزه مواد معدنی بندر شهید رجایی به شرح زیر است:

– صادرات سنگ آهن صفر است و در کوتاه، میان و بلندمدت تغییری نخواهد کرد.

– صادرات کنسانتره از این پایانه سه میلیون تن است و در صورت افزایش استخراج سنگ آهن و سرمایه‌گذاری در طرح‌های تولید کنسانتره به هفت میلیون تن خواهد رسید.

– صادرات گندله دو میلیون تن است و در صورت افزایش استخراج سنگ آهن و سرمایه‌گذاری در طرح‌های تولید گندله به پنج میلیون تن خواهد رسید.

- تقاضای صادرات مواد معدنی غیرفولادی در بندر شهید رجایی بین سه تا پنج میلیون تن متغیر خواهد بود که در حدود ۵۰ تا ۸۰ درصد آن سنگ گچ و کلینکر است.

– تقاضای واردات مواد معدنی در حدود یک میلیون تن و عمده آن پودر آلومینیوم و کک-زغال است.

بنابراین تقاضای بار پایانه مکانیزه مواد معدنی و ساختمانی بندر شهید رجایی بین ۹ میلیون تن تا حداکثر ۱۱ میلیون تن متغیر است که ۸ تا ۱۰ میلیون تن آن دارای رویه صادراتی و یک میلیون تن دارای رویه وارداتی است.

همچنین پتانسیل‌هایی مانند معادن افغانستان و امکان فرآوری مواد معدنی وارداتی وجود دارد که ضرورت اجرای پروژه هیمکو را دو چندان می‌کند.

بندر شهید رجایی علاوه بر جذب صادرات ۱۰ میلیون تنی فولاد خام و محصولات فولادی تولید شده در صنایع فولادی هرمزگان، توان جذب دستکم ۷۰ درصد (بیش از ۱۰ میلیون تن) از صادرات این محصولات در سایر نقاط کشور را نیز دارد. بنابراین دستکم پتانسیل جذب بار صادراتی فولاد خام و صنایع فولادی در بندر شهید رجایی، بیش از ۲۰ میلیون تن است.

ضمن اینکه پتانسیل‌های تولید مازاد که در طرح جامع فولاد بیان شده است و قابلیت صادراتی دارند و همچنین امکان ترانزیت محصولات تولیدکنندگان بزرگی مانند روسیه و سایر همسایگان کشور، می‌تواند منجر به افزایش تقاضای پیش‌بینی شده شود.

مزیت محیط زیستی

دومین مزیت پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو، مزیت محیط زیستی آن است. ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی می‌تواند تاثیرات مثبتی بر محیط زیست داشته باشد. برخی از تاثیرات مثبت ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی عبارتند از: کاهش نیاز به حمل و نقل به این صورت که با ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی، مواد فله معدنی به مقصد نهایی خود حمل می‌شوند که می‌تواند منجر به کاهش ترافیک جاده‌ای و در نتیجه کاهش آلودگی هوا شود. همچنین استفاده بهینه از فضا یکی دیگر از تاثیرات این پروژه است، به این صورت که با ساخت پایانه مکانیزه، می‌توان فضای موجود در منطقه را به طور بهینه‌تری برای انبار مواد فله معدنی و نگهداری از وسایل نقلیه مورد استفاده قرار داد. از دیگر مزایای این پروژه بهبود راندمان است، به این صورت که با استفاده از دستگاه‌های مکانیزه بارگیری و تخلیه، فرآیند حمل و نقل مواد فله معدنی به طور کلی بهبود یافته و راندمان افزایش می‌یابد.

بنابراین تبدیل روش پایانه سنتی مواد فله معدنی به پایانه مکانیزه مواد فله معدنی تاثیرات مثبت نسبی بر محیط زیست دارد. به طور کلی ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی با استفاده از دستگاه‌های مکانیزه می‌تواند منجر به کاهش تعداد وسایل نقلیه و افزایش راندمان منابع انرژی شود.

در پایانه‌های سنتی معمولا از تخلیه دستی مواد استفاده می‌شود که نیاز به نیروی کاری بسیار زیادی دارد و منجر به صدای بسیار بلند و همچنین آلودگی هوا و آب می‌شود. با ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی، تخلیه مواد به طور خودکار و با استفاده از دستگاه‌های مکانیکی انجام می‌شود که باعث کاهش آلودگی هوا و آب نیز می‌شود. همچنین با استفاده از پایانه مکانیزه، می‌توان برخی از ضایعات و مواد باقیمانده را با استفاده از فیلترها و سیستم‌های جداسازی جمع‌آوری و بازیافت کرد. این بازیافت مواد دورریز می‌تواند منجر به کاهش تولید زباله و آلودگی محیط زیست شود.

در کل با استفاده از فناوری مکانیزه می‌توان تاثیرات منفی حمل و نقل و دفن مواد فله معدنی بر محیط زیست را کاهش داد و به طور کلی به بهبود وضعیت محیط زیست کمک کرد. همچنین ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی باعث افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها در فرآیند حمل و نقل مواد می‌شود. از طرفی با کاهش تعداد وسایل نقلیه مورد استفاده، می‌توان از منابع انرژی کمتر استفاده کرد و در نتیجه تاثیرات منفی گرمایش جهانی را نیز کاهش داد.

مزیت استانی

سومین مزیت پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو، مزیت استانی آن است. علاوه بر هدف رسیدن به ظرفیت تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در کشور تا سال ۱۴۰۱، استان هرمزگان نیز برنامه‌ریزی کرده است تا به ظرفیت تولید ۱۰ میلیون تن فولاد طی سال‌های آینده برسد که البته این هدف نیز بخشی از طرح جامع فولاد است. هم‌اکنون نیز صنایع فولادی و معدنی بزرگی مانند فولاد هرمزگان در این استان حضور داشته و در حال فعالیت هستند و بنابراین اجرای پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو علاوه بر کمک‌رسانی به کارخانه‌های فولادی و معدنی مستقر در استان هرمزگان، می‌تواند به کارخانه‌های دیگری که در آینده در این استان احداث می‌شوند یا در حال احداث هستند نیز در حوزه حمل و نقل و جابجایی بار کمک کند.

علاوه بر این، ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی در استان هرمزگان می‌تواند تاثیر مثبت بسیار زیادی بر اشتغال در منطقه داشته باشد. ساخت و راه‌اندازی پایانه مکانیزه نیازمند نیروی انسانی ماهر و تخصصی در زمینه‌های مختلف است که می‌تواند از جمله فرصت‌های شغلی جدید در منطقه باشد. برای نگهداشتن و نظارت بر سیستم‌های مکانیزه، نیاز به نیروی انسانی متخصص و فنی نیز وجود دارد.

با توجه به این نکات، ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی می‌تواند فرصت‌های شغلی جدیدی را در منطقه ایجاد کند و به رشد و توسعه اقتصادی منطقه کمک کند. علاوه بر این، افزایش فعالیت‌های معدنی و صنایع وابسته به آن در منطقه می‌تواند تاثیر مثبتی بر اشتغالزایی داشته باشد. به عنوان مثال، با افزایش فعالیت‌های معدنی، نیاز به خدمات حمل و نقل، تامین مواد اولیه و خدمات فنی و مهندسی نیز افزایش می‌یابد که می‌تواند فرصت‌های شغلی جدیدی را در این زمینه‌ها ایجاد کند. بنابراین ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی در استان هرمزگان می‌تواند به رشد و توسعه اقتصادی و اشتغالزایی منطقه کمک کند.

مزیت علمی و ارتباط با دانشگاه

چهارمین مزیت پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو، مزیت علمی و ارتباط آن با دانشگاه است. هیمکو در اجرای این پروژه از کمک‌های دانشگاه علم و صنعت در حوزه‌های مختلف مطالعه و مسائل فنی استفاده کرده است. این پروژه از نظر همکاری بین دانشگاه و صنعت، یکی از ممتازترین نوع همکاری را در کشور ثبت کرده است. این اتفاق نیز به دلیل نگاه مدیران هیمکو و اعتماد آنها به دانشگاه رخ داده است. در این پروژه در قالب چند دپارتمان مهم و مختلف از قبیل حقوقی و قراردادی، ژئوتکنیک، سازه و معماری، مکانیک و برق و کنترل پروژه، مستنداتی که توسط شرکت‌های بزرگ مهندسان مشاور کشور تهیه شده، توسط متخصصان دانشگاه علم و صنعت ایران نیز مطالعه شد تا آنها نیز نظرات تخصصی خود را در خصوص این اسناد ارائه دهند تا کیفیت اسناد و مطالعات بهبود یابد. این تجربه می‌تواند یک الگوی موفق در زمینه همکاری دپارتمان‌های مختلف یک دانشگاه با صنعت و به ویژه در پروژه‌های چند دیسیپلینه باشد و سایر شرکت‌های بزرگ کشور هم می‌توانند از این تجربه شرکت هیمکو استفاده کرده و الگو بگیرند.

مزیت منطقه‌ای

پنجمین مزیت پروژه احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو، مزیت منطقه‌ای آن است. با توجه به اینکه ایران براساس آمار انجمن جهانی فولاد، دهمین فولادساز بزرگ جهان محسوب می‌شود و برنامه رسیدن به ظرفیت تولید ۵۵ میلیون تن فولاد تا سال ۱۴۰۱ را نیز دارد، باید برتری صنعت فولاد ایران در منطقه خاورمیانه و غرب آسیا علاوه بر حوزه تولید فولاد، در حوزه زیرساخت‌های مرتبط با این صنعت به ویژه حمل و نقل نیز وجود داشته باشد و توسعه یابد. با توجه به اینکه منطقه جغرافیایی خاورمیانه یکی از مراکز اصلی تجارت و صادرات و واردات در دنیا است، احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی حمل مواد معدنی در بندر شهید رجایی توسط هیمکو کاری شاخص و منحصربفرد در منطقه خاورمیانه است و این پروژه علاوه بر سودآوری اقتصادی برای کشور از نظر موقعیت ژئوپلتیکی نیز برای کشور از اهمیت زیادی برخوردار است. اهمیت این پروژه زمانی دوچندان می‌شود که بدانیم مشابه چنین پایانه‌ای به صورت اختصاصی در خاورمیانه وجود ندارد.